

CIRKA

GUTTA CAVAT LAPIDEM ..

E PERKOHËSHME KULTURALE POPULLORE

Vjeti II.

Nr. 32

17 Tetuer 1937.

PERMBAJTJA:

Gjikam	- Panagjyri i Lindjes fq. 261
	- Fëtyrësime letersije: Il. Pascoli . . » 263
Mark Ndoja	- Të kthymit (<i>Pascoli-Perkëthim</i>) . . » 264
Shkaba	- Qëni (Pascoli-Perkëthim) » 267
Shkaba	- Naten (poezi) » 267
Parva favilla	- <i>Fleta femnore</i> - $10 \div 7 =$ har- moni » 268
Largpasi	- Neper rruga të gjytetit - Shka ndodhë mbas mejet » 269
Tef Noga	- Ká edhe mã keq (<i>Novelë gaxtore</i>) . . » 270
	- Argtime në shoqni » 271
D. A. Sirdani	- Nder lugje të blera » 272
	- <i>Në hije të Rozafatit</i> : Ditëlindja e N. M. T. Mbretit » 273
F. Karakaçi	- Shqyrynia dhe dita 8 Tetuer 1890 . . » 273
H. Koplikaj	- Postriba (Folklore) » 275
iks.	- Sendet mã të mdhajat e botës . . » 276
	- Zgjidhja e konkursit Nr. 11 (në mendojë)
	- Per me largue të keq (në mendojë)

Çmimi 1 Lek

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Numri i ardhëshem i "Cirkës,, nuk ká me dalë të paren të die-
le të Nandorit, por, dyfish, në rasen e pervjetorit të pavarsís, me
28 Nanduer.

Korrespondenca e "Cirkës,,

Gjikam - Jemi na qi do t' u falemi nderës
Ju per bashkëpunimin t' Uej qi e nderon «Cirken».
U jemi shum mirënjoftës edhe per shka na prem-
toni me letren e fundit.

Zekalini. - Po na vjen keq qi keni hjekë zí
m' u dënjue me shkruë, pse aj shkrim nuk kishte
vjeftje e shkoi në kosh.

M. D. - Shkoder - U a kemi dergue bashkë
më numer të kaluem.

J. T. - Shkoder - Na keni keqkuptue: na ke-
mi thanë vetem se ata artikuj s' janë të pershta-
tun per një të perkohëshme. Dy anekdotat s' po na
duken fort terhjekës.

P. Ko. - Shkoder - Ata anekdota ieper të pá
krypë.

D. Nd. S. - Milot - U falemi nderës shum per
fjalët e bukura qi na shkrueni. Çmimi e lavdi qi
i bënë «Cirkës» s' onë si Ju ashtu shum persona
si Ju, na apin zëmer me vijue me qindresë në ve-
pren t' onë. Presim me shum knaqë artikujt qi na
prëmtoni. Pranojmë lojnat, vetem se nuk kanë se
si botohen shpejt.

Zgjidhja e Konkursit Nr. 11

2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	13
3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	1	12	2
4	5	1	7	3	10	6	13	12	9	11	2	8
5	1	7	3	9	4	13	12	8	10	2	6	11
6	7	8	11	10	13	12	4	9	2	3	5	1
7	6	11	12	13	9	4	8	2	1	5	3	10
8	11	2	9	1	3	7	6	4	12	10	13	5
11	12	9	1	2	6	3	5	13	4	8	10	7
12	9	10	13	5	2	11	1	6	3	7	8	4
13	10	12	4	11	1	2	3	5	8	6	7	9
10	8	3	2	4	12	1	11	7	5	13	9	6
9	2	13	8	12	5	10	7	1	6	4	11	3
1	13	6	10	8	11	5	2	3	7	9	4	12

Emnat e zgjidhsaret:

Derguene zgjidhjen e drejtë: Z. Z. P. Kamsi,
Çilja Gjush Ljares, Zyhdi Lahi, Ndoc G. Mirashi,
Marija Z. Shiroka, D. Ndoc Saharçija - Bulger,
Shtjefen Çefa, Prend Gega - 3 tatona, Kel T. Shi-
roka, Sidki Rusi, Leci i Kel Vjerdhës, Ejell Kos-
maçi - Pukë, Marta Ejll Ljara, Gligor Apostoll
Çipi, Nush Gurakuqi, Gjush G. Daragiati.

Shorti i rá Z. Prend Gega, të cillit i lutemi
të na njoftojë drejtimin ku t' u dergojmë të per-
kohëshmen.

Në numer i ardhëshem Konkursi Nr. 12.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

E PERKOHËSHME KULTURALE POPULLORE

Del të paren e të tretën të diele të setçillit muej

PAJTIMËT: Shqypni Perjashta

Per 1 vjetë Fr. ari 4.— 6.—

» 6 muej » 2.20 3.—

Vjeti II. Nr. 32

Shkoder, 17 Tetuer 1937

Copa 1 Lek

PANAGJYRI I LINDJES

Si leu?

Kësaj pvetje duem t' i pergjegjim.

E nuk na asht e vështirë, si nuk asht e vështirë për këdo qì njëf mirë krahinen e Puljes e din fuqit e saja prodhuese.

Prodhimi bujqsuër, qì asht kryet e ekonomis puljeze, i math për sasi, cilsin e vlerë, u-bâ edhe mâ i math, dora dorës që u-bânë të lavrueshme tokët e reja të shliueme.

Shtimi i prodhimit solli shtimin e konsumit e kësisoji shkëmbimet e mbrendëshme, me ânat tjera t' Italis e me boten e jashtme, u-bânë automatikisht edhe mâ të denduna.

Miljona ektolitrash vëne, qinda mija ektolitrash voji, qinda mija kvintala bajama dhe qinda mija kvintala prodhime shumnduersh pëmishtesh e kopshtijesh, shkëmbihen në këtë krahinë, qì ka mâ se dy milion banorë e shumica jane bujq, me gjithëfaresoj mallnash: maqina dhe almise buqsiqe, motora e landë elektriku, autongrehse, plehna kimikë, pelhurëna e artikuj tjerë indusitrije.

Këto mundësina prodhimi e konsumi erdhen e u-bânë mâ të gjalla në mende të tregtarëvet puljez, detarë edhe te guximshëm, qyshë prej ditës qì e muer në dorë qeverimin e vendit, Mussolini.

Ky mendim u pasue prej një tjetri.

Pulja asht një krahinë e Italis kaluer me Vendet e Lindjes. Kushdo qì shet këtu, blenë, e nëpër të shet e blenë edhe në vendet e Lindjes.

Prandej Pulja e qyteti i math i saj, Bari, i puthun prej detit Adriatik, s' asht vetem një treg i math, por edhe një urë e bashkëpunimit midis fuqive prodhuese të Jugut e të Verit t' Italis, midis Italis e popujvet qì dikur njofen madhënin e Venedikut, të Gjenoves e t' Amalfit, si edhe të Barit vetë.

Kjo idhë kësisoji e pjekun në mende të

rrethet tregtare puljeze shberthej në një idhë vigane aqë edhe guximtare qì ka një êmen të math: *Panagjyri i Lindjes*.

Guximtare, pse ishte kohë ngushticash për Italin e për Boten mbarë e perlame prej një krize ekonomike.

Vigane, pse, ndonse përtrihet një zakon i lashtë i qytetit të Barit, ky nuk do të kufisohej mâ në një kremte (sagra) të përvjetshme.

E rroken dhe e perballuen këtë idhë, krenë të vlerët dhe plot besim në fuqit e tyne e të popullit puljez, qì ata e udhëheqen për me ia dalë me nderë, të përkrahun e të ndihmuem prej Regjimit Fashist, qì nëpër fjalë të Duçës së fuqishëm, i njofti Puljes dhe qytetit të Barit, funksjonin historik dhe ekonomik, qì i perket.

I u vûne punës me një fuqí djaloshare.

« . . . katërdhetë mijë metra katranësh, sipërfaqjeje uji, i lëshuen vendin tokës, e cila përpini pësëdhetë miluj litra uji; shati rafshoi ngurtësin e dheut; bonifikimi mbushi moçalet e moçme, asfalti lëmoi rjeten e udhëvet qì u-shvilluen gjatë bregut; rrotajet u shlidhen për me pritë degë të reja të sherbimevet bekurudhëse qì lidhin Portin dhe Stacionin me Panagjyrin; drita, pëmët, uji kunoruen mundin . . . »

Më 6 shtatuer 1930-VIII E. F. tre kilometra larg zëmres së qytetit, në skajin mâ të qeshun, andej kah bregu i detit, në S. Cataldo, leu Panagjyri, qì xh një sipërfaqje mâ se 115 mijë metra katranësh. Vnt për vjet erdh tue u-smadhue e ka mërritë 200 mijë metrât.

Ai skaj asht sot një qytet bulishtë, një kantjer pune e shkëmbimesh, në ecje, si Pulja mbarë, kah një ardhëmen për vet e mâ fatbardhe.

Sivjet Panagjyri u-hap më 4 shtatuer, e asht i pari, vjeti XV i E. F. 1937 AD.

Riti i hapjes u-krye prej Princit Trashi-

gimtar, në përfaqësim të Mbretit Peranduer, e prej Ministrit të Korporatavet, Shk. e Tij Lan-tini, në përfaqësim të Qeverisë.

Ceremoni e thjeshtë, por plot madhësi, midis një brohoritjes gazmore të popullit të Puljes, që kënaqet me kriatyren e mundimevet të tija, kah shef për vjet të rritun në madhësi dhe e vlefshme me institute të reja, me ekspozita karakteristike të prodhimevet të tokës e të mendës, kombtare e nderkombtare, e çmueme për vjet e më fort prej të huejsh, që marrin pjesë për vjet e më shumë.

Janë këto institute: zyra e shkëmbimevet, e kuvendimet tregtare, dita e kontratimevet, dhe ekspozicionet e reja që kanë vënë edhe më në pah nder shoqet tjera nderkombtare.

Tue i ra për shkurt, shenjojmë ekspozicionin e Parë Nderkombtar t'Elektroteknis kush-tuem ëmnit të pavdekëshëm të shkencetarit zâmadh Guljelm Marconi. Vjen pas ajo «Pyjore e Malishte Arnaldo Mussolini» e plotsueme dhe e përkryeme me një veçori të veten si është ajo e autogasogjenevet, me një dobësi të posaçme për autarkin kombtare të karburantavet.

Siloteka Cormio e Milanit, tërheqë mendën e të gjith' atyne që merren me drun, por edhe të kujdo tjetër. Që thirrë «smuetorja e mrekullueshme e drunit» pse aty shifën të gjitha kujdeset që u-shtrohen drutvet, e mson dobën e madhe që rrjedh prej studijmit të drus, nga pikë-pamja edhe të profilatit njerzore.

Shpëndët oborri, janë mbledhë mbrenda një ekspozicioni në veti, me sojet më në zâ për mish e voe, e plotsueme edhe prej almisevet që i perkasin kësaj industrije.

Shpija e bujkut nder tokë të bonifikueme, deften dukëshëm vepren e Regjimit, për naltësimin shoqnuer e higjenik të katundarit, për shëndetin e popullit, zgjidhjen e problemit demografik të Kombit.

Përmëndem më kryesoret e që kanë një interesë për në, për vizitorin shqiptar, pse radhori do t'ishte i gjatë, aqë shumë janë shatorret që mbledhin industri, teknikë e art, deri te ajo e «shtypit teknik nderkombtar, vëm për herë të parë.

Ndër Stande të kombevet të hueja, ai i Shqipnis është stolisë sivjet me një kujdes më me art e disi është vënë at udhë që kemi urue qyshë në vjetin e parë, kur patëm shkruar në fletoren «Vullndeti»: me bënë të standit një «xham folës» t'ekonomis shqiptare, me një qellim tregtar ase turistik, por të dalluem e në një shkallë ndriçuese, që mos të na thotë bota: se nuk është malli, por si mostra.

Ashtu si asht ugrhë sivjet le të rime të

kënaqun, pse ka kënaqë synin e të gjithë vizitorëve, që nuk kanë qenë të pakët.

Pse përveç të gjith' atyne të krahinavet të ndryshme t'Italis, që kanë rënë në këto ditë me pa Panagjyrin e math të Jugut, aspak i dytë ndaj atij të Milanit, edhe sivjet shqiptarët kanë ardhë me shumicë.

Kanë ardhë me kremtue «Diten Shqiptare» që qyshë vjet ka hy zytarisht nder çfaqje më të bukura të Panagjyrit.

Edhe atëherë e brohoritem dhe urnem t'i shofim për vjet e më shumë, shqiptarët në këtë çfaqje plot kuptim për miqsinë e të dy popujve fqinj, të cilët deti nuk është bënë për me i dë, por me i bashkuar, për me përtrë kohët e vjetra të shugurueme nga historia e të kujtueme nga gojdhëna.

Ndër të parët që bënë kambë, që djelmë-nija shkollorë e Shkodrës, e cila me flamuj, që valvitëshin n'ajr, nën një qiell të kaltërt si ai i Italis, kaluen rrugët e para të qytetit të Barit tue këndue e tue brohoritë.

Një shtet plot mësim për ata djelmoça e plot mirënjohje për drejtuesit e organizatavet të tyne «Antonjane» e «Don Bosco» e për për-krahjen dashamirëse të Konsullit të Përgjithëshëm t'Italis në Shkoder, Komendator Meloni të cilit evarin ia çfaqen me një telegram të nxehtë.

Mbas 'tyne mërrijti karvani i «Ditës shqiptare», i cili edhe pse jo aqë mirë i zgjedhun si ai i vjeçmi, prap disi e plotsoi jehonen e mirë që lla ai me anë të tufës artistike, përfaqësi e nderueme e artit shqiptar foshnje.

Të gjithë tufës le t'i shkojë lavdija për ndërë që na lla në këtë qytet, çmues i naltë i artit muzikuer e në mënyrë të posaçme këng-tares së ré, zojushës Marija Paluca, për të cilën fjalët e kronistit vendas janë cmim i merituem.

Shkrou kronisti, tue përkëti edhe për-shtypjet e ndigjuesvet kosmopolitë, shprehun me duertrokittje të persrituna: *«La gentile cantatrice ha rivelato una voce calda e seducente, fluente di armonia, viva di sentimento, che, specie nella romanza pucciniana si è maggiormente rivelato»*.** (Kangtarja e këndësme ka çfaqë një zâ të nxehtë e tërheqëse, harmonije të rrjedhëshme, ndjesije të gjallë që sidomos në romanxën pucciniane është çfaqë edhe më fort.)

«Dita shqiptare» u-mbyll si edhe Panagjyri, tue lanë në zemrat shqiptare e të popullit mik kujtimet më të bukura.

GJIKAM

* «Leks» - Nr. 10 - tetuer 1936: «Shqiptarët në Panagjyrin e Lindjes», f. 436.

** «La Gazzetta del Mezzogiorno», Nr. 250 - 16. IX. 1937. XV.

GIOVANNI PASCOLI

në njizetepesëvjektorin e dekës së tij

Vjeta 1937 na bjen një perkujtim të permallëshëm qì bota letrare – gjeorgjike na paraqet: mbushen 25 vjet qì ká dekë «biri i mramë i Virgjilit» *Giovani Pascoli*. Ky çansim i D' Annunzio-s na perfëtyron mât së miri shpirtin e poetit të San Mauro-s: e me të vertetë se perfëtyrimi qì i ásh t dhanë hartistit e qì mât së parit të bjen në sý, ásh t pá dyshim «gjeorgjik».

Dashtnuer i madh i jetës bujqësore, knaqet qyshë në fminí në mjes të mjellunash e kallzash, në mjes të punimeve bujqësore e të bujqëve, tue endë synin e vet kah një frushullim pyjesh e një zhurmë e lét krojesh të mshehuna. Poetë analitik, ai don mât fort voglinat, hollësinat, qì i shef imtisht si ai e askurrkush: e i a del, me të prekëme të shpejta, me perbá kuadra të vogjel, me një teknikë impresjonistike të plotsueme. E tue kalue prej një mëndyrë punimi në tjetren prej *Myricae* në *Poemetti*, perherë i njajtë ásh t shpirti i hartistit qì ndin mât fort n' analizë, e nderton tue shperdá. Me gjith këta unjisimi i *Poemetti-ve* ásh t plotësisht i siguruem me njat zëll e dashtëní të posaçme me të cillat Pascoli ndjek nder hollsina mât t' imta çdo punim të jetës bujqësore. Akte të persrituna brez mbas brezit, levizje të pá-shndrrueshme, proverba e thana të trashigueme, prej të cillave katundari nuk shkoqet kurr: e gjith këta i japin landës të punueme gati si një dukë riti shperblyes: prej kësajë del një katundár jeratik, jo aq nieri, krejtsisht virgjiljan: me njat madhëní toni qì pershkruen Homeri veprat e mëdha, me njat madhëní na paraqet Pascoli punët e imta bujqësore. Jeta bujqësore pascoljane nuk ásh t kështú realistike, pse bujku nuk na paraqitet njash t si ásh t, por si vegel e parapamunís Hyjnore qì shperblen mundin e këshillon kondënduin serafike, ideal klasik, cak në të cillin Pascoli i a ká mrrijtë me shum mundim mbas sá e sá tallazeve shpirtuore, e shum mjerrimeve familjare. E me të vertetë se pjekunija e plotsueme e poezís pascoljane ásh t e vonë; hartisti i madh din me na dhanë një poezí me permallim të kthielltë, vetem njat herë kúr pshtjellimi i përmrendëshme ásh t i zotnuem neper mjes të një krizës së shpirtit, qì na njofim tue ndjekë biografín e poetit. Tragjedija familjare i frymson shum kangë, *Canti di Castel-*

vecchio: nder to mendimi i dekës ásh t perherë zotnues, koncept qandruer i jetës njerzore qì, mbas poetit, duhet të bajë njerzit mât të mirë. Pshtjellimi shpirtnuer i Pascoli-t ásh t edhe nder poezina latine e nder *Poemi Convivali*. Njoftës i persosun i greqishtes e latinishtes, por larg prej mendimit me këqyrë me njallë persri klasicismin e Romës e t' Athinës me plotënin e fuqín e Carducci-t, të mësuesit të vet! Poezit e tija latine, janë vepra me argument romak, të frymësue me prej mndorjeve politike (*Res romanae*), prej leteris romane (*Liber de Poetis*) e prej argumentave të krishtenë (*Poemata christiana*). Kështú edhe nder *Poemi conviviali*; të marrin këto shkasín e idës prej Homerit e Platonit, prej Esiodit a prej Plinit, janë perherë mrendësisht ndertimi i një paganizmi i perveshun me një të parandijme të mjegullt të moralit të krishtenë qì do të lëjë. Hartist me të ndijme të fuqishme e gjithmonë i siuqertë, zemra e tij ásh t e gatëshme me pervetue çka të bukur e të mirë ká toka, sidomos të mirë. Pascoli qorton njerzt me u dashtë, të lidhun në një vllazní të fórt para mysterit të jetës e të dekës, qì u rrín sy pri të gjithve me mjerí. Paraqet të zezen e mënís shperthye prej lakmijvet, në sá qì ásh t aq punë e lehtë me kenë të lum tue u kondëndue me pak; nalton fitoret e punës, gëzimet e pushtimit njerzuer nder të gjitha lamët; këshillon si bár kundra fuqís së shperdorun, me bárt, me durim e me të shtruese, të keqen; por gjithmonë e në mëndyrë të posaçme nuk lodhet kurr tue predikue mirësin, e vetmja moter e bardhë qì mund t' a zbusin jeten e mjerë të nierit. Të gjith këta, neper mjes të shpirtit e të zemres së Pascoli-t, bâhet gati perherë poezí; sikúr ásh t natësisht poetik, njerzuer e i Krishtenë interpretimi i tij mbi symbologjin e «komedis Hyjnore», kúr atij, dantist me vlerë i u dukë shite në mystiken e Poemit, të njallun në jetë të vertetë neper deken e krishtit; tue syntetixue Krishtin me drejtësi porandorake: pas Pascoli shef një perpjekje symetrike ndermjet Krygjës e Shqypes me shpirtin e lumneshtem qì duken në Parrizë: Virgjili qì pat Shqypen pá Krygjë, perplotson Dantin qì pat Krygjen pá Shqype. Në ket pamjet të Pascoli-t edhe pse e pá-persosun e arbitrarë, ásh t mësí e madhe edhe e kandëshme.

GIOVANNI PASCOLI

Të këthymit

E muer, me një t' përplasun të rrept' rrëmash,
 Anija tokë: e Feakasit kreshnikë
 E çuen përpara fatosin tenalt,
 E përmbi rânën e t' kumbueshmit dét,
 E vnduen. Edhe prei gjûmi i pushtuem ishte.
 Xuerën mandei trekambshat tingullorë
 E kazânat prei brûnxit e talendat
 Prei ari, e rrânaxë ullînit m' gjeth mbulue
 I vënduen grumbull. Ishte n' murg të natës
 Vepra t' tân' roje e tyne e t' shkuemt e tyne
 Andei e kndei n' eshtë: por në qiell' hylli
 I nades ishte duk', mâ i bukri i hyjvet,
 E mbi fatos të fjetun po fjakote.
 Fatosi flête e mâ kurrgjâ nuk dihte
 Për t' shumtat vuetje qi pësoi në zëmër;
 E larg prei gjûmi s' tij t' amblueshëm ishin
 Rrapâmët e luftimeve e t' duhive.
 Por jo larg murmurimat e njaj kroni
 T' vetë Arethuzës e jo larg shpellina
 E nymfavet e e bletvet, kû punojshin
 Nymfat pëlhurna natën mbi vek' guri,
 Nsâ u mvarshin, ndermje shtambashit e kupash,
 Vile, m' zukame të shpejtueshme, bletët,
 E; rrëma-giatit vozatar', Feâksit
 Hypshin anis: e aty rreshtue prân' shkallmesh
 Uleshin ndëj', tui kithye ke ujdheza e lume:
 Tui kndue në muzgun e heshtueshëm t' nades
 Me rrëma e rrahshin detin e lëkuqun;
 E kanga prei bregorë largohet
 Me t' ardhë e t' shkuem t' suvalave të giata.
 Këndojshin

KORO Dët i madh, q' atje po fshânë
 Përmbi breg qi puth' pà pà,
 Qi këtë nën rrëma t' anë
 Jë tui kjâ;
 Op oòp . . . op oòp . . .
 Flên' . . . prei s' largu ia kà mrrî;
 Flênë . . . à lodh'; flênë . . . à motnue;
 N' vesh kadal' shko tu' i këndue;
 Djepit t' tî
 Lëht përkundjet bâ' ja . . .
 Tî q' atje kjân mbi kô mrrîn
 Andshëm rishtas me i pà vëndet,
 Qi këtë përkundë anin
 E kûj endet;

Op oòp . . . op oòp . . .
 Se'j tym ksolle à nji' n' hapsirë
 Mos t' i thoj' zhaurrima e jote:
 A i mir' gjûmi, o dét qi s' kote!
 Mirë! i mirë!
 Mjalt' sikur asgjâja.
 Mos i thuej, i amshueshmi détë,
 Se prei s' largut . . .
 Op oop . . .
 . . . Ai kà mrrî
 . . . Lodh' . . . motnue . . .
 Djepit t' tî

Lëht përkundjet bâ' ja!
 Mjalt' . . . me tretë
 Op . . .
 Mjalt' . . . asgjâja

E kanga e dmbël u darit n' ajri;
 E mâ s kndoi kush veç delit mbi bregore
 Me zhabarim' t' suvalave t' amshueme.
 E afër zëmre t' Odyseut qi flête,
 Gjymote gurra e Arethuz's, e njoftun
 Fmijnis së tij të dashtune e të shueme.
 E n' shpell' tingllote fishkullimi i hollë
 I sovajk' ve t' pà mort, e t' rrahnit lehtas
 Të shpatave t' pà mort,

nymfat punojshin

Gjithnji pelhurna përmbi vek' prei guri.
 E nep'r ullî'n e madh, të nalt', mblue qethësh,
 Përende pingërimi i ndonjaj zogu
 Qi zgjuemun ishte: e ndonji ci kës e vocërr
 Rigote mbi zhavare t' zeza t' bregut:
 Sepse lëpëza ditën m' e vënie,
 Lugjesh së zymta aty këtu avllôte
 Porsi 'j puhë e lehtë e lehtë gjûmit.
 E fatosi u zgjueme. Vranë brofi n' kambë
 Me rreze t' para t' ajimit qi dëshin
 Npër njëqull në; e kishte ndrrue gjithçkafja;
 E gjithçkafja i rigote pame tjera:
 Rrahjet e giata e sqelet e qelume,
 E shkambijet e thyeshme edhe të brinat
 Prei kës vërpjete dredha-dredha, tymi.
 E derdha e molla ndryshei i lulzojshin
 Prei se, larg tyne, n' përkujtim të tij,

për njizet vjet i kishin lulëzue

Pá ia mé 'jherë. E në Shpellin' s i ndjeu

Tui cirlik' lehtaz shpatat e sovajkat

E nymfave të veta, e kot tu kambët

Arethuza i tregote vjett e para.

Ndej e shikjoj tokën atnore, e foli:

ODYSEU Ofshe!

Ç' far' toke á kjo? e e ç' far fisit? Oh, se t' mirën

Ndoshta s e njef, e se nuk i dron zotat!

Në 'j tjetër tok' Feáksit aq shpirt-mirë

Mue m' paskan pruem, e thojshin po, t' pàdrejtít,

Se fill n' Ithak' të kthjelltë ishin tui m' çue.

Zoji i ndeshkofi! Tash kah un me ia mbajtun?

E kah me u dhân' gjith ktyne pasunive?

Por le t' i njehi, se ndonji prei tyne

Ma kan' marr' ndoshta n' at aní t' zgavrrueme.

Foli, e trekambshat tingullorë i njehte

E kazânat e brânait, e t' shumtë arin,

E, mrekullin e bindshme t' vekve, pelkat.

Kurrgjâ mangut si duel. E tash ai lypte

Tokën atnore, e e kjatë, tui baritun

Giât bregorje s' detit të kumbueshëm:

OD. Djep i im qi shikjon përmbi detë,

O çerdhe qi vare prei krepí,

A prà s do të mûndem me t' gjëtë

Mâ kurr?

Pergami, Pergami,

Flakote nën qiell'n e kuq-ndritun.

Atje, kuq' prei gjakut, prân' fronit

Mbretner, nepër flakë, n' lurime e t' përhyekuna,

E ndieshe murmrimin e kronit

Atnuer përmbi myshk tui më rrshitun.

Mbi vrblla, lurime e t' përhyekuna,

Ftyra e Helenës prei Argut!

As sýt nuk i solla, pse s' largut,

Ndigioshe,

Mâ pak se Helenën, fjal' t' ndjekuna

S' njoftune kajke

Npër nji murmrim' boshe

Prei shpate e sovajke.

Un pava të Çirçes shtëpin

Q' e kishin luâj t' zbutun nën rojet,

Madhshtore, t' mermertë, me frojët

Argjande.

Un thaç: O shpi e jëmja! O shpi e jemja

Qi n' erë veç trande!

Më at prakun qi moti ta breti

Kû shtrít pushon Argu,¹⁾ tui marrë er' prei deti!

1) Qëni i tij.

E natës mbretnesha,

Qi t' kthyemit prei zemre t' arrite

Me m' hjekun,

Më dhà 'j petk të sajë

Kû s mûndc me dekun.

Por un e njomsoshe, çdo dite,

Me vajë.

M' tha: Deka s t' asritet

Në kjoft' se do t' ndale . . . — Me dekë!

Por n' tokën atnore! me dekë!

Për s' larg, me sý dredhat tu' i ndjekë

Të tymit qi njitet.

Ai kjate e tashë gjindei afër ti

Nji virgjinesh' bel-hollë e kaçurrele,

Qi, fage-molla çue me t' kuq e agimit,

Vite tek ujt e kronit qi gjithmonë

N' gurgullim rridhte. Barte ajò mbì krye

Nji zymyl t' ve'n prei thuprash dedalike,

Me petka t' bukra t' vllazenve t' lulzue,

E me t' vetat, pse n' zemrë i rrite pezull

Dita darsmore plot mendime, kûr

E po më petka vedin do ta vishte

E po me to darsmort' do t' i pajote.

Afër njeriut t' pânjoftun nguli, e i foli:

VIRGJ. Mik, a po kjanë a? Kunt i madh, me kjà

N' agim, n' e mbrame i shuguruem á vaji.

A m' thue? Êmnit si t' thon'?

OD.

Kurrkush. A lypë

Rrumbullak emnin t' em? Qe, Kurrkush m'thonë!

VIRGJ. Kurrkush, e kûr, e si ktû ia mërrine?

Me mrrijt' në 'j tok' qi t' jet rrethue prej ujnash,

Nuk mûnde s pate aní, jashë qi vozitë

Ajrín me nji pal' krah' të bardh' lelekut . . .

OD.

Jo po, ti m' thuej, as mos më rri dredhage,

Ç' far' toke á kjo, prei ujnash e rrethueme

E mirë e e madhe aspak: e egër e vrazhdë;

Djerrín', pà zâne jete, më çka po ndiej.

Thote, e e papritun nymfash nji piskamë

E hollë u çue prei pyjesh e lag nasë

E e prrojevet ashtojti shushurima

E ull'ni i madh, me nji frushilin të lehtë,

Shpriti n' ajrë e pingërim' prei zogjish.

E n' atell t' rri dilshin shpelle tui zu katun

Bledët, flatrin kah merrmurima e kronit.

E molat, ke i përthilte flladi i nades,

Dikunë 'j shi të bardh' me fletza lulësh.

VIRGJ. Thaka e kjo . . .

OD.

Ç' thue? Ç' thue?

VIRGJ.

Ithaka . . .

OD.

*Ç' thae . . . ?*VIRGJ. *Ithaka! E vorfëna údheza e ime**Ká të kthjellt' qiëllin, t' shndetshëm újt kà**S à e madhe . . . ndoshta, por t' bijvet gzime**U resh' pà dà.*OD. *Ithaka?*VIRGJ. *E thyeshme, ndoshta; por çelet**Zymyli e vjollcëja nën ferra t' saja.**Qet bulurisin, blegrojn' dhùt, delet,**Mbì mal, nd' ograja*OD. *Ithaka?*VIRGJ. *E t' kàllzivet arin tu' e luitë**Përzien me purpura vllájesh ortë-ortë.**A e vrazhd' po thue? E fortë; e rritë**Djelmoça t' fortë.*OD. *Ithaka? E ti kujton tash se po m' rrenë!*VIRGJ. *Njai qi valvitet prei lisavet,**Neriti à, i mbluemun sherbelash.**N' t' ardhun n' ujdhezë nget turrazi i**Pari së zbeta prei velash**Neriti, i prarun me 'j rreze**T' agut qi shkon tui u ndeze.*OD. *Njai? kù si i verb' kam pa' tretë,**Kù, fluturim mbas vikame**S' eme, Jehon's dojshe n' t' ngame**Çerdhen me i gjetë?*VIRGJ. *Njai kù lbardhimi tui tretun**Shifët i pemve t' prânverës . . .**Rrîn aty 'j mbret plak e i mbetun,**Q' endët bregores n' frym' t' erës:**Thon' se à tui njehun, i shkreti,**Val't qi kà deti . . .*OD. *Njata? jan', lisat e mdhài,**Njata qi, bab' m' i dhurove?*VIRGJ. *Kroni, kù petkat po i lùt,**Gjegje po t' ap, në dishrove**Pretje me m' bâmun për tene . . .**Asht Arethuza . . .*

OD.

*Ti rrene!**Ky? naji kroni i kullueti,**Uj un kù u dirgjshe me pì,**Lodhun prei gjoje? E n' t' kaltherin**Det, këtù, bardh, atje zì**Vela vrojtojshe, ndej' ndejun**Afër zhumhure s' pamejun.**Kroni qi s' foluni s' menë,**Deti qi skàje nu' kà,**Flitshin me mue: — Këtù gjenë**Pagj! jam i ambël! rri prà!**— Eja; kù jeta merr valë!**S kà cak qi t' ndalë!*VIRGJ. *Mà par' se ta turbilloi, or mik, shikojë**Kët uj, e i kthjellt' për në mos kjoft', q' at' here!**Fatosi kronit gurgullues iu afrue**E vedin pau mbrendë ujit kthillt si lodja.**Lkurën e vet të rrgjavtë e pau, të thëmë**Pau floktë e vet e syt qi lpë i k'n vù;**E zagna-zagna balli ish' bà prei rrudhash,**Shpina gërmuq, gjymtyr' mà t' shkathta sishtn.**Pau mà se 'jhere çka nuk ishte mà:**Vedin krrel-àr e t' hjedht', me sy t' mdhai hapun.**Pau po n' at valë, e e kjau vedimevedi,**Fmijnën e largt' të vetën q' ishte shue.**Por fillue kishte vasha me i qit' nd' ujë**E me i là petkat; kangës tue ia thànun,**Por hera-her', pse n' zemrë i rrite pezull**Dita darsmore e vetja plot mendime.**E prân' pune krizmore e të kujtueshme**Të vashës, Odyseu i kthiem n' àtdhe**Njofiti gjithçkafen, mbassi njofiti vedin;**E kah àtdheu me mäll i shtrite krahët:*OD. *Un ishe, un ishe ndryshue!**Si at'herna prap, atme, ti je!**Un po, kohë e kandshmëja e shkue,**Po kthej; por me kthye ti mà s' ke . . .*VIRGJ. *Ai qi mbì rremtha, luljó, të kputë**T' don a s' t' don ty?**— M' tregò n' dijshe gjà?*OD. *Diçkà, njegullina, kà zhduket,**M' mje sysh edhe sendesh s' dashtnue,**Bàn zemrës qi prap të m' i duket**Çk' ajò s' kà kurr mà prap me gzuème . . .*VIRGJ. *Lule, në t' ranë gjethlit e butë**A i qet kurr mà?**— Kurr mà! Kurr mà!**E nymfat e hyjnueshme, shpirtën t' blerë**Lisashi, shpirtën krystalorë ujnajesh,**Mshir' kishtn për fatosin plak, qi kjau**Kur gjà nuk pau, e kjau edhe për pà.*KORO *M' kang' t' ona t' moçme qi n' shpirt ke rujtë,**Zàne prei sendesh s' vogla e dashnore,**Plak, tash t' vem' gjùmë, dhe ke me mujtë**Më bà prap dore.**Kur, n' mbrame t' anle, deti i kaltherë**Nën muzg vajtu nëm të bulurisë,**Munde prei bregut edhe nji herë**Anin m' e nisë.**Ke me pà ahenat kujtue-plotë**Kù t' vregta vugjtes e t' anela i lae;**Atje eri, e t' amblën at lule-lote**Atje ti nae.**Do t' jam kù àrë. Rremi i yt thye,**Mbì krye t' and t' lodhun tash gjen' pushim.**Na mbì vorr t' andin kem' me ta rrfye**Ndër valle t' ona t' largtin lumnim.**E përkëthei Mark Ndoja**Shkodër, vjeshtë, 1937*

Q ê n i

(Giovanni Pascoli)

*N' sá bota shkon n' udhë t' vet një herë pa u ndalë
na brehna, e n' shpirt n' a shtohet më ngashrimi,
si t' shkojë me vrap, si t' shkojë tuj hecë kadalë.*

*Kshtu, kúr ngjat shpís s' katundit shkon randueshem
qerrja, e kali norman plak, prej terbimi
m' patkoj e shkelmon token shungullueshem,*

*turret prej gardhit jashtë qêni si era;
lehë e hungron e ndjekë e para i del.*

*Kalve ka qerrja dalë kadalë ká hera,
e qêni kthehet prep, tu 'u teshun, n' stel.*

SHKABA

N A T E N

*Má nieri i gjallë nuk shifet - s guxon kush zâ'n m' e qitë.
E ka 'j dritore rrallas - per s' largu terrin shndritë:
tuj xanë ndo'j xânës rrin ndoshta, - ndoshta ndo'j vashë punon.*

*E kjartë si lodja e synit - â shtrí qiella e kullueme.
Nder hija t' errta t' nates - diku n' per rrugë t' qetsu me,
nji kangë e kandshme ndihet, - qi fshan e murmuron;*

*e larg perdridhshim êndet - tu' e thye qetën e fjetun
e mekun edhe letas - fillon kânga me tretun.
n' vetmí, si 'j hyll i humbun - ka 'i siellet qiellës flutrim.*

*Ndiheh dhe fjalë të bukra - perzi me tingullime
e flladet pranverore - i tresin nder errsime:
«Ti m' pritë n' dritore t' ande. - kúr hâna t' nap, shkelxim».*

*Dashni rinijë t' andshme, - o t' ambla, ju tingllime,
qi tytë e lêni shpirtin - qi e hjellni nder andshime
e báni me gzue t' mjerin - per ftyrë kúr e shikjon.*

*E nen dritore t' shndritun - e kndon dashurin e gjallë
e 'j dorë e çilë dritoren, - ndien kânga me malë
e një ftyrë nieri shifet - teksá kânga kalon.*

SHKABA.

Fleta fëmnore

10 + 7 = harmoní

Per sod, shoqe të dashtuna, nuk po shkoj fort gjatë, por po më kande me ju kalkue çka kam lexue në një të perkohëshme të huej. Æsht një dekalog (dhet urdhnime) qi një shkrimtår i permëndun ká hartue tue i a kushtue burrave e zojave të tyne. Prá, nonse æsht *fleta femnore*, këtê po ju ap lëjen me u a diftue edhe burrave t' uej, me gjithse dobín kryesore do të kqyrim m' e xjerrë na; detyra do krye pá marrë para sýsh në se ajo kryhet a po jo edhe prej tjerëve. Këto urdhnime nuk janë tjetër veçse rregulla praktike shkruar prej njanit, merret vesht, qi ká kompetencë në çashtje, e qi perbâjnë, me shka më duket mûe, një . . . reçetë të mrekullueshme qi jeta e dv bashkëshortëve të kalojë në harmoní të plotë.

Vinë mâ parë rregullat per grue. Duhet me thanë se kênkena na qi paskena mâ fort nevojë per to.

1) Ti nuk do të flitish gjithmonë. Edhe burri ká të drejtë qi t' i ndíhet fjala.

2) Ti do t' a duesh burrin t' and, do t' i bâjsh haena të shijshme e do të mbâjsh shpín në rregull.

3) Ti nuk do të perzihesh nder çashtje qi janë fjesht gjytetnore e shoqnore të burrit t'and.

4) Nuk duhet qi ti të gjëjsh ânde me prozhmue ose me perhapë fjalë të pá-temelueme rreth kojshíve ose kuejdo kjoftë.

5) Ti nuk do të lëvdohesh per tand shoq nder sý të burrave, por as do të diftojsh per-buzje per të, gjâja kryesore: duhet t'a nderojsh me punë.

6) Kúr të duket se ké me i bâ ndonji qortim burrit, bâne me të shpejtë, e mandej harro çë do gjâ.

7) Duhet të kësh duresë per të mbetat e mungesët e burrit t' and, e kúr të jët rasa duhet t' i vëshë në dukë cillsít e mira të tija.

8) Ti nuk do t' a perdorojsh burrin t' and si me kênë një sherbtore shpijet.

9) Nuk duhet qi të gjith mëndimet e kujdeset t' ua të jén veç per veshë e mbâthë. pse detyra e jote mâ e para æsht shpija.

10) Të bije nder mënd se ndonji herë æsht mirë per burrin t' and me kênë vêtun. Nder ato rasa ti nuk do t' a trazojsh në kurrnji mëndyrë.

Vijojnë rregullat per burrë. Çudí! Auktori prêmton dhet urdhnime, por nuk ep veçse shtatë. Merret vesht së, kerkó e shkerkó, nuk ká gjetë tjera. Duhet prá me thanë se burrat kênkan mâ të mirë se na grát. Por t' i shofim këto shtat rregulla:

1) Ti do të siellesh me gruen tande njaq njerzisht e dashtnisht sikurse jé sjellë nder ditt e para.

2) Ti do t' i a shfaqish grues me fjalë ose me gaz në ftyrë pelqinin tand per haena qi të vên para, pse këto nuk janë bâ prej vedit.

3) Të bije nder mënd per grue tande, pvetë rreth çashtjeve t' ua, foli permbi punë e veprime t' ua.

4) Ti do të kqyrish gjithmonë mos m' u dukë i keq, nervoz, i vrashtë, tuj mbajtë ajat sjellje qi të duket e arsyeshme e qi ti vetë kerkon prej grues s' ate.

5) Ti nuk do të rrëjsh rreth fitimeve t'ua, pse æsht një faj m' e mbajtë gruen në terr per sá i perket financave shpijake.

6) Ti duhet t' a kujtojsh ditën e êmnit të grues s' ate e të fmíjve t' u, si edhe pervjetorin e martesës s' ate.

7) Ti nuk do të hîsh nder diskutime të vshtira me grue tande, pse ti e din se fjala e mrâme i mbetë gruës.

Qe prá rregullat diftueme prej atij shkrimtarit. Por do vërtetë shifen të nevojshme. Këto 17 urdhnime nuk permbajnë të gjitha rregullat per një bashkëqesë ideale bashkëshortore, pse, natyrisht, detyrët më të parat janë të nenkuptueme, e shumë tjera janë asosh qi *vinë prej vedit*. Këto janë vetem disa rregulla shumë të rëndësishme per të kalue jetën me harmoní. Mirisht, æsht një e vërtetë e idhtë, janë shumë familje, po, edhe familje shqyptare, kû shpesh herë brendon shamata, páknaqsija, huji. Kush e ká fajin? A mâ fort burri a grueja?

Neper rrugat e gjyterit

Shka ndodhë mrapa mejet?

Dal në rrugë e shof njanin mbas tjetrit, :
nji automobil, nji karrocë me kual, nji gomár,
nji burrë, nji topall, nji sakat e nji djalë të rí.

Kalon automobili, veturetë marka «Luks»
e mbí të rrin zotnija i sajë, idhtë, vrantë në
fityrë, nervoz, pse automobili nuk ásh t mbas
dishirit të tij, motori s' punon mirë, gomat, e
reja, janë shpue; edhe karrocerija ká fillue me
dalë modet . . . — «E kam blé 200 napoljo-
na!» — thotë me disprim.

Vjen mrapa karroca me kual. Karrocëta-
ri, qí shef automobilin e bukur perpara, fshan
e ankohet me vedi: «Kish t' a kishe nji auto-
mobil njashtú! Moré edhe kamjon s' ká gjá.
Kishe me fitue pare plot e s' kishe me hjekë zí
gjith ditën tue pritë palé a i po mbushet kuej
mëndja me dalë me karrocë në pazár!».

Mbas karrocet nji gomár i ngarkuem me
drú. I zoti i tij, tue pá karrocen qí i kalote
perpara, e shikjon me sý lakmuesa e fshân me
vedi: «S' kishe me dashtë tjetër por me pasë
njënin kál të njasaj karrocë. S' kishte me më
dalë shpirti gjith ditën me ket gomár qí s'ecë
kurr».

Njitë mbas tij nji burrë, nji katundár
qí po këthete në shpí prej pazarit. Shef goma-

Kush mund t' i pergjegjin kësajë pvetje
me suguri? E verteta ásh se seicilli e ká ka
nji grimë faj, prandej seicilli duhet t'a mârre
mbí vedi pjesen e fajit q' i perket, tuj u mu-
ndue me ndimue shoqishojnë, me durue shoqi-
shojnë, me permirësue familjen e vet. Kúr të
kqyrin seicilli me njoftë fajin e vet, mâ parë
se atë të tjetrit, me krye detyren e vet, e mi-
ra ká nji fuqí kaq terhekëse sá bân me rá,
m' u ulë e m' u sbutë edhe fajtorin tjetër. Rre-
gullat e tregueme, prandej, janë shumë të mira,
por duhet të merren me zëmer të kthielltë, pá
huj, pá qellim me i a shkarkuë pergjegjsín nja-
ni tjetrit. Pergjithsisht janë sênde të vogla, mirë-
sîma të vogla, flijime të vogla. Por jeta ásh e
perbâme prej këtyne vogelsínave, e mjeri aj o
ajo qí i lën mbas doret. Shpeshherë nji gúr i
vogel bâhet fort lehtësisht ortek nen të cillin
humbet, mjerisht, pagja e fatbardhsija familjare.

Parva favilla

rin qí ká perpara e mëndon: U këputa gjith
diten e lume tuj ecë sod, e më duhen edhe trí
orë me mbërrijtë në shpí. Ah medët kish t' a
kishe baré nji gomár. S' kishe m' u lodhë e ki-
she me mbërrijtë mâ parë në shpí.

Me 'i herë mrapa vîte topalli i shkretë, i
cilli, tue pá burrin qí ecte perpara, u ankote
tue thanë: «O Zot të më kishe dhanë makare
dy kambë të ndrejta e të forta, nuk kishe dish-
rue tjetër».

Por qe se, pak hapa mâ pertej, në brí të
nji rrugzes, nji sakat i shkretë kishte shtrúe
faculetën per tokë e me zâ të pervájshem lyp-
te lëmoshë prej kaluesave. Në hallin e vet të
pá-masë i ngrati murmurote: Oh Zot, oh Zot,
s' kishe pasë gajle me pasë kënë edhe si njaj
topalli qí po kalon njatje, por baré me ecë mu-
ndet, mundet m' e fitue jetesen, po ún, sakat,-
tuj u ngrehë rrshanë me tërfurk, e tuj lypë në
rrugë të madhe sá me mbajtë frymen gjáll . . .
jo, mâ zí se ún s' ká nieri nen ket qiell.

Por, prej dritores të nji pallatit qí ishte
n' at rrugë, nji djalë i rí, me fityrë të mbarue-
me e të zbët, kishte qitë kryet e shikjote gjin-
den qí u ëndëshin poshtë e perpjetë. Nji smu-
ndje e randë e qí nuk falë i a kishte bré or-
ganizmin, e nuk i epte veç edhe pak dit mëshír.
Shpirti i tij ishte mbushë me trishtimin e mor-
des. Tue kundrue jeten qí u shtielte para sývë
të tij, i ngrati mëndote tue dnesë: «Me dekë,
me dekë 20 vjetsh tue kënë? Ah kish t' ishe
edhe si njaj sakati qí lypë atý nëskáj të rru-
gës ani, aj baré ásh gjáll, gën jeten, naty-
ren . . . Por ún . . . me dekë, . . . me dekë . . .

Këtheva në shpí.

Gjith ata gjind qí páu rrugës, në vënd
qí me shikjue gjithmônë perpara e me plasë prej
dishireve, smirave e lakmíve kish t' u siellshin
pak edhe mrapa e të vesin oroe ká ká edhe
mâ shumë mjerim e të zezë se ata a nuk ásh
e vertetë se kishin me hjekë zí mâ pak, kishin
me kënë kondënd per gjëndje të vet, e kishte
me u mbushë mëndja se kurrkush në botë nuk
ásh qí i mjerë sá mos të gjindet nji tjetër
edhe mâ i mjerë se . . .

Jamí knaqur. Kam gjetë ilaçin qí bân
per me kúr të në kapi idhnimi e trishtimi
me shikjue gjithmônë çka ndodhë mrapa mejet

Largpási

Novelë gaztore

Ka edhe më keq!...

Zotni Polic - i thotë Ndreca qi mbate një fëmij në dorë.

Polici. - Hë, fol, çka don?

Ndreca. - Kam ardhë me Ju lajmue se dje, në s' ishem tue këthye prej një festës katundi, kah ishte kallablllek i madh, më ká humbë valigja! . . .

Polici. - Tallesh, more, pse edhe ti udhton me valigje a?

Ndreca. - Po si, Zotni! me valigje; pse a po të duket çudë a?

Polici. - Po at kalama çka e ké?

Ndreca. - Heee, lum zotnija, më fort këjo punë më ká bā me ardhë te Ju. Dje, sikurse po Ju tham, më humbi valigja, . . . por kúr këthyeme, s' di si na është ngatrrue një ky fëmij që kúr u shkarkueme! po shof se perveç fëmijve mij, më doli edhe ky per më teper. Tash plasa tue kerkue të zotin. Nuk shkohet prej grues në shpí, ajo kushdi se çka mendon...

Polici. - Po a është djalë a vajzë?

Ndreca. - Po çka po më duhet mue, zotni? Un due me i gjetë të zotin.

Polici. - Ti atëherë s' ké pse ankohesh! Ty të ká humbë valigja, atij i ká humbë djali. . . pat-a-pat! Jeni kusurue me shoqishojnë! - Zoti t' a ruejt more lum miku!

Ndreca. - Pa lë njiherë, Zotni. Po m' a bān një farë hallit, se Zoti me dashtë e me m' i ruejtë ká mjaft tre të mijt.

Polici. - Atëherë . . . shko në famullí . . . ase këthe në Kryq të kuq. Lën ëmnin t' and këtú, edhe mbasi të shkojsh atje, hajde prap këtú! A more vesht? Shko! . . .

Ndreca. - Demek kësajë i thonë, zotni, hajde Ndreca e perkunde djalin e huej! . . . - Edhe duel prej policís. Rugës me vedi flitte: Më ká mbetë në dorë e ec drejt e skapulloju prej si. Të gjith çuditën! Un s' kam mbajtë fëmijt e mij hopa e tash po më duhet me mbajtë të hallkut . . . por ká edhe më keq.

* * *

Mbasi shkon në Famulli me fëmij në dorë e . . . mbaron punë në Kryq të kuq, niset per

shpi të vet. Grueja, qi ishte si Zoti na ruejt i thotë:

- Prap ti m' a prûne? Jashtë, he budallë, të kanë bā hallku sherbtuer me u mbajtë fëmijt . . . e per këta t' uejt s' të nepet kurr me i marrë një herë në ngrykë . . . s' ké çka bān në shpí me të . . . a po ndijn?

Ndreca. - Po ti aman moj grue, të marr frymë një grimë e prit mos u bān kështú si zjarmi i xhenemit . . .

Grueja - Po kú kje tash 3 sahat me të në dorë?

Ndreca. - Në Polici . . . në Famullí . . . në Kryq të kuq . . . ufooo! . . .

Grueja. - Çka të thane?

Ndreca. - Po ti njashtu moj grue, me kadalë! Ndigjo. Në Polici më nisen me një grusht miza. Në Famullí më tha sherbtori me këthye në Polici . . .

Grueja. - Po në Kryq të kuq?

Ndreca. - Në kryq të kuq më dhane një ket shishe me tambel, dhe një zojushë mori e m' a peshoi, dhe më tha se nuk është fort në gjendje të mirë, ké me ardhë, më tha, neser prap, këmi me i a njehë eshtnat a i ká taman 280 copë, kemi me e peshue, kemi me i bā analizen e gjakut, me i a njehë të rrahnat e zemres sá herë rrah në dekik e sá gjak qet jasht në një të rrahun zemre, sá herë mërr frymë në dekikë, sá ajr i mbledhin dashknit zakonisht . . . Një kaq veç foli e foli, si makinë, sá mue nënë habiti krejt e mëmë pré fjala në gojë. Ajo kujtoi se i a kam sjellë per me e shndoshë . . . Jooo, një kési hallit! Po si të i a bā mori grue? po ti fol e burrneshë, më këshillo pak!

Grueja. - E luma un per ty . . . por . . . rri me bibron në zojë tash . . . pse ka t' anë i moçmi burrat kúr rillojnë e paken, bahen si fëmija . . .

Ndreca. - Prap, he drejt, ti hangsh vedin. Po kú jem plakë un? Shikjo vedin qi jé bā si rrole . . .

Grueja. - (krishte të dera) Palë kush është në derë? Del. (i thotë burrit).

Ndreca. - Po ket! (per fëmij)! kú ta lā?

Grueja. - Del me të . . . shpejt a ndijn se kersasin!?

Ndreca. - (me të shpejtë del, çilë deren e shef Gjonin qi rrite me shpí në fund të rrugës)

Gjoni. - Mirë se të gjejë. (me buzë në gaz)

Ndreca. - Mirë se vjen (thát)

Gjoni. - Të kam pá tue shetitë me djalë . . . sá mirë se ká nevojë per ajr të paster, i bân mirë per shndet . . .

Ndreca. - Po mirë, po ty çka po të duhet?

Gjoni. - Po si s' më duhet mue! Ásht djali i êm . . .

Ndreca. - Djali i ýt!! (tue këqyrë fëmijn) Bre, tash qi po e vë oroe mirë; po më duket se e kam pá edhe tjera herë. Po ti pse e ké lshue?

Gjoni. - Un lshue s' e kam besa, por mramë më shkoi grueja në gjiní, e më la fëmijn mue. Un thaçë se po i a lãe Ndreces, pse tash m' a mban e shoqja.

Grueja. - (qi kishte dalë edhe ajo te dera) Mos kí marak, se një kaq mirë t' a ká mbajtë, sá s' kishim dijt un kurr me e mbajtë mã mirë. Perherë hopa . . .

Ndreca. Po ty a nuk të paska tretë a?

Gjon. - Jo prá! . . . Na ndeshemi gati per ditë në ket rrugë e njifemi q' motit, prandej mã mirë se me t' a lanë ty amanet, kurrkuej . . .

Ndreca. - E un ngâ në Famulli, ngâ në Polici, ngâ në Kryq të kuq. Jooo, këjo punë nuk ástht aspak e bukur . . . Po ti pse ké ardhë në çarapë?

Gjoni. - Po mue m' u mbush mendja me fjetë n' oborr, pak në fresk, e rásh ashtû veshë e njeshë. Kúr më doli gjumi, pásh se këpucët nuk i kishem mã nder kambë! Duket veç se m' i kanë vjedhë! . . . A keni ju një palë shkarpa sa . . .

Ndreca. - Po t' i gjejmë veç edhe shkarpat. Po këpucët veshë kush laneti, kjoftë tretë, kujtohet me t' i vjedhë? Por se duket se ké kenë, ashtû pak si pijshem.

Grueja. - Po leni more budallë fjalët. Lëne punen laknuer e mos e ço mã gjatë. Jepi atë qi ké në dorë e të shkojë.

Ndreca. - Mirë thue besa, moj grue. Qe lum Gjoni, se m' u këputëne krahët tue e mbajtë hopa. (E i a lshoi në dorë).

Gjoni. - Më duket qi kenka ftofë pak . . .

Ndreca. - Sí s' ké turp me thanë kështû . . . me t' a mbajtë gjith ditën e mandej m' a ké ftoftë . . . shko m' u biq qafet . . . ti më marrsh të keqen me gjith të . . . (e i a mbylli deren)

Grueja. - Të keqen na mori valigja! . . .

Tef Noga

Argtime në shoqní

Nji mik na tha: «Pse e keni lanë rubriken e lojnave në shoqní qi patët fillue ká tash një vjetë? Eprá ká pasë gjetë pelqimin e gjithkuej: loja e advokatit e tregueme prej «Cirkës» ká pasë sukses, e edhe sivjet u ká bâ me kalue orë shum të kandëshme véruesave të Bogës. Bâni mirë m' e vijue prap, aq mã teper mbasi po afriten nett e gjata e veruesat kúr të bâhen - . . . dimnuesa, kanë m' e ndí nevojën me i persritë në gjytet argtímet e bjeshkës. E nder këto lojë të shoqnís janë mã të parat».

Miku i ynë ká plotsisht të drejtë, e na per me knaqë atë edhe të gjith dashamirët t' onë per të cillët «Cirka» ástht kryekrejet «e perkohëshmjâ familjare», po botojmë lojën qi ndjek: e cilla né po na duket e bukur e shpresojmë se ká me gjetë pelqimin e tyne.

Loja e «studentit rrezikzî,,

Gjithicilli pjestár i shoqnís merr êmnin e një vepers së njoftun (Fishta, Mjedja, Frasheri, Matematika, Fjalori latin, Dheshkroja, etj. etj.); të gjith lojtarët s' bashkut formojnë *biblioteken*, e seicilli xën vënd në një karrigë të vûeme në qark. Njani prej tyne do të bâjë pjesen e «studentit rrezikzî» e do të kalxojë historín e vet të mjerueshme . . . (si s' mujta me xânë, si rásh nder provime, etj.).

Ata qi e ndigjojnë do të kén para sýsh rregullat qi ndjekin, pse per ndryshe do të lânë pêngun e do të bâjnë mandej pëndesen. Prá: në kjoftë se *studenti rrezikzî* permëndë *biblioteken*, të gjith lojtarët do të çohen në kambë; në kjoftë se permëndë *titullin e një librit*, aj qi e ká at êmen do të çohet e do t' i shkojë mrapa studentit qi, tuj u sjellë rreth e rreth qarkut, do të vijojë gjithnji fjalmin e vet. Në kjoftë se tuj folë studentit thotë se *i ká pshtjellue librat*, të gjith do të çohen me një herë e do të ndrrojnë vënd me shogishojnë; në kjoftë se thotë se *e vën në vënd njarin prej librave* qi ká thirrë e qi janë tue e ndjeke, aj do të këthejë me një herë në vënd te q' kúr mandej të thonë *e studentit po dën me pushuë*, aj vetë edhe librat qi e marrin mrapa do të kqyrin me u ulë ndjën me një herë; natyrisht njani do të mbesë në kambë, (pse per studentin rrezikzî nuk ástht kënë vûe karrigë) e këshqû aj qi radhë mbas rradhet mbetë në kambë, bâhet *studenti rrezikzî* (ose *xásja rrezikzezë*) q' fillon edhe aj persrí me kalxue historín e vet të mjerueshme. —

Këjo prá ástht loja: provonie e keni me mbetë të knaqun . . .

Nder Lugje të blera

Ditë! ç' e forta ditë! moti i kthiellët si lodja, e si lodja të kthiellët edhe s'yt e fmive, qi të tanë jetë e gzim rrin e presin me fluturue në makinë, se mbra-më u dâ mendimi m' u nisë per Tëthore.

E bukra sheti! automobili gati, e finî e grâ e trimal¹⁾ keejnë gzueshem mbrendë, tue marrë me veti shporta e zymyla me gjith të mirat e Zotit.

Bogë, lamtumirë! makina merr udhen e mbarë, e t' u pershkue në hapin e parë tu kroni, vegimshem na bje në s'yt ftyra e fatosit t' onë e dhenme në gurë, mbi gurren argjanore²⁾ e na epet me zëmer m' e pershndetë: *Gjergj Kastrioti rrnoftë!*

Të tanë shend e verë kudojnë fmija, e me ta të gjith më një valle pershndesim gryken e blerët t'okolit, ata aha e çetina e të bardhen borë të shkambi-jeve e gjithshka rrshitshem kalon para syve t' onë merr prej nesh një të falun e të perfalun. Makina vrapon e veç ndalet në Tëthore para maleve të hiedhta të Dukagjinit.

Çë pamje e mrekullueshme! Ato male me i pà, qi kreshten e naltojnë kah qielli, e qi dikû janë shkrep e shkamb i lām, dikû mblue në molika, n'aha, brëj e çetina; të tanë ai blerim, gjallnî e bukurî e ndritun prej rrexeve të diellit, menden t' a zgjojnë, shpirtin t' a knaqin e fisnikojnë, e kujtimin t' a ndalin tu ajo dorë krijuse, qi rrexen e madhnis e së bukuris së vet e derdhi edhe në kto rrethe.

E ktû na çasen të tanë dashtnî, edhe malsorët e Tëthores, të mdhai e të vogjel. Ata malsorë! qi në bune³⁾ të vorfna verojnë, e 'i jetë e shkojnë të fjeshtë, me 'i mende aq të zgjume, me 'i ftyrë të tanë gaz e hirë, me at giuhë qi e flasin aq rrjedhshem e bukur, e qi të tanë kujdes janë me ruejtë ato berret e veta. Oh! po edhe prej tyne t' u dâ, u duhet dhanë një pershnedje vllaznore:

Bjeshkë e male rrnoshi! edhe ju malsorë rrno shi e kjoshi!

Knaqshem u dâme; e gzueshem prep në makinë u pàme, e u nisem per tu kroni. Makina tue ecë e shkue, e zâni i fmive po ndihej tue ushtue: Karne-

val! karneval! . . . edhe e kishin do arsye me lshue vigmen ashtu në kupë të qiellës; por 'i zâ i kercnueshem u bertiti e i bani me prâ.

Karneval! karneval! po kush ishte ky karneval? Udhës po shohim, e shka me pà! do ftyrë të huja, ardhun prej dhenash, t' u endë e shendë ashtu të faqezezueme të lakuriquem, qi me t' u xânë s'yt me i pà. Kishin dalë me shetitë kto malet t' ona, njashtu veshë, qi me t' u già se ishin gati krejt zdeshtë. Çuditëshim si ktyne mos m' u ardhë marre prej vedit, as prej maleve e bjeshkve qi per to tugoheshin,⁴⁾ se ma per s'ynin e arbnorit të ngratë, kto të pa-ftyre, aspak s' kuqeshin. Udhës pershkoheshin edhe malsorë, e i malsori tue i kqyrë me 'i ftyrë të rrebnueme, në zëmer të vet kah fshânte, të zezen namë u lshonte: *Euh! shitoftu Zâna! e pika u plasët morë lakuriquana!*

Kjani male e lugje të blera

E ju kroje plot me uj

Kû ka mrri robni e mjera

Me ju dhimbtun sot gjithkuej.

Veshë arbnori të tanë urti,

Erz e nderë gjithmonë tue ruejtë;

Lakurikat varg e vi

Vinë në gjî t' and harushë me luejtë.

Nder pamje të bukura e të kandshme na ndolli kshtû me pà, shka per mällë shum s' kishim dashtë me pà: perse, se ka lakuriqa natet, s'bi na i ka pà e diktue; por se kâ edhe lakuriqa ditet, kurr në per mend shkue s' e kishim.

Mbi shtroje të blerueme tu kroni ngranme e pime, kndueme e u argtueme, e mandej tue marrë makina vrapin e shpejtë të vetin, mrritem shndosh si molla n' at Bogen e dashtun ku kemi vend-verimin t' onë.

E kshtû tue persriti, qi pa dashtë ato: *"përshtypjet e Diegagurit"*,⁵⁾ me shkrua kto dy fjalë ceken e qita, perse: *"juvant repetita"*.

Aleksander Sirdani

1) Vilegjanta shkodranë.

2) Kroni i Bogës me ftyrë të Skanderbegut në ball.

3) Bune, janë, banesa vere në bjeshkë të alta.

4) Tugoheshin.

5) Vio Cirken në numrin e Shtatorit fq. 236,

Në hije të Rozafatit

Ditëlindja e N. M. T. Mbretit

Festimi i 8 Tetorit. – Shkodra u përgatit të kremtojë ditën 8 Tetuer, datëlindjen e N. M. së Tij Mbretit t' onë, me lulzim e me madhëni. Në rrugen ma të paren e gjytetit kjenë ngrehë harqe me gamba të blerët e gjithkrah para zyreve e para tregtoreve e para shpijave private, tue fillue prej Bashkís, hillej flamuri në mjes të dritave të shumta. Mjerisht moti i lig nuk la të shvillohej krejtsisht programi i caktuem. Naten e Festimit Kryetari i Bashkís Zotni Ndoc Çoba, me një ligjirate të rasës e të bukur qi mbajti prej balkonit të Bashkís, hapi kremtimin. Shpejt mrapa do të nisej korteu neper rrugn mã të parat e gjytetit por kerçimi i motit të keq qi me një herë shperthej në një shí të madh, shperdau të gjith demonstruesat.

Gjithnji n' e nesre moti i lig nuk la të shvillohej programi, perveç lutjeve qi u bane nder Kisha e Xhamija edhe vizitave qi u kryen në Prefekturë në Bashkí, prej auktoriteteve fetare, parís Shkodranc e perfaqësive të hueja.

Por në mramje një shumsi e madhe gjindsh mbushte rrugat mã të parat e gjytetit, qi u kënaq edhe tue vrojtë fushqetat e bukra qi u lshuene në shej gezimit.

Shqypnija dhe dita 8 Tetuer 1895

Vall ju Zanat e Shqypnís qi neper malet me borë rrini prej së largu per të kundruet fatin e këtij Kombi, deh ju lutem, a dini me më diftue se çka është sod qi një gëzim i pa-tregueshëm dhe një këngë me melodijë Hyjnore asht tue jehue deri n' ata vënde kû ju banoni e n' ato fusha kû ju ënden! — Më duket se më shikojnë me një sy të çuditshëm dhe plot nëqeshje. – Ah, po! Të vrojtunit e Tyne n'atë mëndyrë po më shtien ner mend se sod asht një ditë e lumtun, jo si të tjerat; ditë në të cillen lindi një foshnje e vogël, një fëmij i shkathët e prijës shokësh, një djalosh guximtar dhe komandant, një atdhetar i flakët, një nëpunës i naltë i shtetit, një President Republike dhe një Mbret i kësaj Shqypnije të bukur.

Ësht vieti 1895. Shqypnija ende qindronte e mbulume prej disa rëve të zeza qi fati kishte caktue me ia lanë si kunorë. Trazimet prandej nuk i ishin da e per mã teper bashin me ndrye ner vënde të mshehta fatosat Shqyp-

tarë, me qellim qi të shpëtoshin prej tyne e të qitshin në dritë Shqypnin. Atje në Burgajet të Matit, kû lindi Hylli i Kombit, baheshin mledhje të shpeshta e plane nen kryesin e Xhemal Pash Zogut. E një ditë; qi ata si kurr po bisedoshin ngadalë, një trokllitje u ndigjue në derë. Heshtje e frigë u pa menjherë ner të gjith. – Një trazim paska modhë, shprehue per një goje. Çelet porta e qe një fytyrë e qeshan çfaqet midis dhomës së madhe, thote:

— Lindi një djalë, Pashë, i bukur e i gëzueshëm si pranvera.

Si një njeri i vetmuem në pyell per shkak se e xuni nata, kerkon shoqni e mprojtje edhe prej një mpëndi të vogël qi struket në ndo' i pëmë, ashtu edhe burrat Shqyphtarë ndíne në shpirt një qetësi të jashtë-zakonshme e i u dukte si një ndihmë qi vete Hyu i a u kishte çue në atë rast.

E moren vesht rrethet u gëzue Shqypnia e gaca prej goje qiten anmiqët. E dishin, po;

se ner ato familje kreshnike kû deri grat mba-shin armë, po rritej njaj qi dikur do t' ishte per të zezë të tyne.

Nji lindje e tillë ner shtëpia mbretnore pri-tet me deshiren mâ të madhe, dhe kremtohet me muziken mâ të bukur; muzikë e cilla i këndon foshnjes jeten, rritjen, nderin, burrnin e të gjitha vetit e mira qi duhet me pasë nji fa-tos e së fundit nji zheni.

Djalosh 17-18 vjeçar filloi fazat e jetës së vet mâ të vështirshme. Lufta i u dukte si nji ushtrim gjimnastikuer dhe aqë fort i a muer doren, sa çuditi edhe burrat mâ të fortët t' atij vëndi qi per sa vjet rresht kishin pas ushtrive armët. Zani i Tij filloi me jehue tue permledhë në vedvedi nji squetësi të jasht-zakonshme, nji dashtni shembullore, nji guxim të çaditshem dhe nji drejtësi të lavdueshme. Ai zâ, pra, i asaj foshnjeje qi dikur kjate fatin e Shqypnis s' atëhershme, qe, sod u ndrue në kangë notat e të cilles nuk janë shkrue prej dorës së nje-riut por prej ndo 'i zane qi si shperblim i a dhuroi personit perkatës. E tash e shohim Mbretin t' onë si burrë qi nuk u vën vesh fare fjalve të smirzezve, trathtinave t' anmiqve, pu-shkaliqueve të të hujve dhe shfaqet si fatos në mes t' asaj flake dhe fiton. Sikur syt t' onë të kaiohin pak orizontin e sodshëm, do të shif-shin nji ndryshim të madh. Në sa n' ato kohë robnije mbretnoshin net të tristueshme, gjemi-me topash, zij buke, sod fatmirsisht gëzojmë lirë e perparim. Le të perkujtojmë se në vënd t' ushtarve t' onë thjeshtë Shqyphtar vishin të hujt me bajoneta të pergjakëshme dhe bâshin çka doshin mbi né. E mâ në fund le të më-ndojmë, ofshe, se ky flamur i bukur me shqy-ponje dy krenore, ishte i zhytun në pluhun.

Asht i kjarët ndryshimi qi asht bâ ç' prej hypjes së Zogut I në fron e deri tash; dhe ma-dje po të merrshe me i permëndë nji nga nji, do të bashe sikur populli mos t' i dinte njato vepra qi perditë është tue i pa me sy të vet. - Me vû rregull në nji qeveri jo të perpa-rueme, me zbatue ligjë në nji popull jo si tje-rët, është gjaja mâ e vështirshme, dhe prandej me këta raste doli sheshazi zotsija e Tij.

Nji mundim, nji të dhanun jete aqë të bu-kur t' atyne deshmorve per Shqypni, nji veprim kaq i naltë i N. M. T. Mbretit, nuk do të ha-

rohen, dhe per mâ teper historija ka per të shenue me shkronja ari se kta kjene të parët qi perftuen lirin e shkruen epopen t' onë kombtare.

O Skanderbej! O kreshnikët e Kombit! Mos u zymtoni pse ndoshta nuk i u la koha qi të plotsoshi mëndimet t' uja të shëjta, pse mrapa keni lanë nipat e sternipat të cillët i n janë betue se nuk kan por t'iu shlye kurr nde-rin e burrnin qi ner kohna rreziku keni diftue kunder anmikut e fuqinave ngacmuese! E si-domos duhet qi të gëzoheni e të mos keni trigë se ai Hylli qi kishte pa Fatosi i Lezbes tue ra kah Shqypnija, lindi i paqët dhe i adhureshem.

Rini e lemun nen hijen e Flamurit kuqe-zi, burra e pleq qi keni pa e vujtë nan këthe-trat e mizorit, sod defrani se per ju e atdheun mbarë, erdh lumnija.

Ju vasha, sod qindisni me fije ari êmnin e N. M. T. Mbretit dhe nen të daten 8 Tetur 1895. Ju ushtarë, çoni heshtat në shëj betimi per besnikrinë e dashtnin qi ushqeni ndaj So-vranin. E të gjith pa dalim le t' ia urojmë dit-lindjen Zogut I tue brohoritë:

Erroftë Mbreti!

Erroftë Shqypnia!

Fadil Karakaçi

Cirka së vertete

Kqyr gjithmonë me vijtë ndo 'i sënd sá-do qi të jët e gjatë dita, e mos i tret kohët e shkurta, si gjysët e të katertat e orës, se në krye të vjetës kanë per të trajtue një shumë të madhe.

CHESTERFIELD

Libri është nji zâ pererë i gjallë, nji dije-tár të cillit pá dá i a vëmë veshin, kështu qi na jemi gjithmonë nen mretuin e njerzve të mdhaj të kohës së kalueme.

SMILES

Jo goja e jote por ajo e të tjerëvet, të t' apin lavd ty.

Fjalë e moçme

Lumnija e vërtetë e njerit është në shtëpi të vëndergjime mâ të kullueta të familjes.

TOLSTOI

P O S T R R I B A

(Vijon prej nr. 31 fq. 258)

Rr.) Rroje, kopështije duhani e perimesh. Rrathi, tokë duhani. Rruga Farkë. Rruga e Banushit. Rruga Turr-Alijaj, janë dy njëna kah Vilza e tjetra kah Domni. Rruga Qaf-Kryq. Rruga e Madhe. Rruga e Nusevet, këjo rrugë dikur ka qenë veçan për nuse. Rruga e Tyrbes. Rruga e Kalás. Rruga Amaraj. Rrasa e Bashit. Rrethi i Prelë-Vukës. Rrasa, shpat kodre. Rrathët e Terezis. Rrasa e Kuqe. Rrasa e Qafës. Rrathët Brahill, kodrë. Rrath Shatane, kodrë. Rrethi i Micavet.

S.) Semna, ograhe. Suka Amare. Serra e Mesit. Serra e Gëlqeres. Serra e Madhe. Serra e Gjylpnerit Sylo-Xhike, kodrinë. Serra Ahmate. Serra Feripe. Suka Gojë-bardhë.

Sh.) Shpella e Gjurës. Sheldini i Madh, kodrinë. Sheldini i Vogël, kodrinë. Shpella Hút. Shmarqe, tokë kallamboqi, duhani e perimesh. Livadh. Shkamb Ndull Shkamb Kumbull. Shpella Korbe. Shkamb Dardhë. Shkamb Shqeme. Shkamb Kál. Shpella e Ujit. Shkamb Shna-Prënde. Shaqir Bege, tokë kallamboqi, dikur kopështije. Shkamb Hás. Shkamb Karsë. Shkamb Korb Shkalla e Qytetit. Shpella Ramadane. Shkujka, kodrinë. Shkamb Vogël. Shkamb Mëndrë. Shkalla e Lepurit. Shkambat Hasan Isuf. Shkoza e Cenit, mbaje kodre. Shpella Kamse. Shpella e Qenit. Shëgat e Trasha, log. Shullani, shpatinë. Shpella e Barit, mera. Shtegu i Currit.

T.) Tyrbet e Drishtit. Turr-Alijaj, tokë buke, përue, rrugë, ograhe, kodrinë. Tu-mandat, qukinë. Tukrojet, kopështije perimesh. Tu-Sh' Pale, shpatinë.

Th.) Thimurra kodrinë.

U.) Ullishta, ullishtë. Ura e Gegës. Ura e Vizit. Ura Venedike. Ullishta Mbas-porte.

V.) Vështi, ograhe. Vorri Cub, një vorr i njëj cubi, që qe vrá aty ku është vorri i tij. Vorret e Shkrelvet, këtu janë do vorre malsorësh prej Shkrelit. Disa Shkrelas vranë një njeri në vëndin e vet. Gjaksit muerën me ikë, por gjindët e të vramit, që i ndoqën mbrapa i xunë e mbas një luftimi të gjithë mbetën dekun aty ku sod janë këto vorre. Vorret Mbas-porte, vorre të vjetra, që tash s' vorrohet kush. Vorret tu Terezija. Vorret Qaf Shpal. Vështi në Çallima. Vala e Përnikut.

Xh.) Xhixhë-Cele, kashnjet. Xhamija Hebibaj. Xhamija në Kalá. Xhamija Amaraj.

Z.) Zabele, livadhe.

4) Mosi.

Kah lindja e Mesit tue kalue qafën Magjyp ose më kah veriu qafën Valorë delet në Mos, një katund

i vogël pësë gjashtë shpijash t' ulta, që më fort janë kësolla. Ky katund dikur shkonte me kryeplesqi të Drishtit e me bajrak të tij.

Mosi për kah natyra është shumë i plleshëm prej krojevet të shumta, që e ujisin tokën e tij e shumë i bukur, që sidomos bukurin i a apin dy kodrat e buta, rrash-nalte, me livadhe; rreth këtyne janë arat e kopështijet, plot pëmë gjithfarshe. Por për kah vëndi është i rëndë, prej lagshtinës së tepërme shkaktue prej pa-rregullimit t' ujnave; pra një vënd jo i shëndetshëm për njerz, sikur katundet, që e qarkojnë.

Ky katund dikur ka qenë vëndi më i miri, po thuej i të gjithë Posttribës, por më vonë u bënë një vënd i mështetë e mënerije, ku në kohën e Turkis e kishin vëndin t' aratisunit. Kodrat e shumta të blerume sod prej mreti, marje e tjerë drujvet t' egjër e çufrakë, dikur kanë qenë plot ullishta, vëneshta e kopështije pëmësh tjera gjithfarshe.

Në çka duket vjeterërsin e këtij vëndi e popullsín e shumë, që ka pasë, e tregojnë trojet e vjetra e vorret e shumta, që shifën këtu.

Mandej për rëndsi, që ka pasë ky vënd, ku dikur kishte banimin e vet bajraktari i Drishtit, thohet se ç' merr prej grykës Magjyp e përtej prroni, vënd, që edhe sod mban emnin "Lama", ka pasë qenë bënë një farë pazari ndër ditë të caktueme, ndoshta edhe një farë panagjiri, ku merrshin pjesë, veç katundevet të Posttribës edhe sá tjera, që janë kah jugu i kësaj krahine.

Gojzhanat apin se shkaktar i shkretnimit të këtij katundi, që dikur njehte më se 100 shpija, ka pasë qenë veç murtajës edhe një kuvënd, që bënë tu një kështjës, vënd i cili edhe sod mban emnin "Kështjja e Kuvendit". Këtu burrat të mbledhur për një çastje e për çka askush s' din me tregue gjá me siguri, tue mos muejtë me rá në godí, i xunë ndër vedi, pushka krisi e njizetë shtatë, prej tyne ranë deké e varruë. Ahmarria për gjak vijoi edhe sa vjetë mbrapa e tue mos muejtë me ndëjë më aq lanë vëndin e duelën dhenat tjera, ju vetëm ndër katunde t' afërme, por edhe Shkodrë, Shqipri e tjera kah, ku muejtën me zënë vënd.

Më vonë tjerë banorë prej Posttribe, Dukagjini e Malsis së Madhe ordhën e ngulen këtu, por edhe këta prej cubavet të shumta që shumëherë bishin për ndër lagti druj e pëmë, gjá, që saherë mbaronte me pesje, u shtranguen edhe këta me dalë këtij vëndi.

(vijon)

Hashim Koplikaj

Sendet mâ të mëdhajat e botes

Janë shum sende të mëdhaja neper botë: disa vepra të dorës së njerit, disa tjera të natyrës. Nder këto vulkani mâ i madh në veprim është Popocatepetl, qi gjindet nja 60 km. larg gjytetit të Mesikut, në një naltësi 5423 m.: kra-teri i tij voezak ká rrethin e gjanë gati 5 km. e është i këthelltë 152 metra: ká nja 'i qind vjet qi nuk buqet gjâ, por tym qet gjithmonë.

Llogorja e Mammoth-in, në Kentucky, 130 km. larg Louisville, diktue prej një gjuetarit në vjetë 1809, këthellohet në tokë per nja 15 km. e degët e saja kanë një shvillim të per-gjithshem mâ se 280 km. Geologo Shaler është i mendimit se toka per rreth do të kën llogo-re tjera qi të gjith së bashku mund të kapen së paku, 170.000 km. Në llogore të Mammoth-it gjinden 23 pusa, 47 kupola të nalta, 8 kaska-ta uji, disa lumij, 3 liqej nder të cillët njani është aq i madh sá me u dukë një dët i vogel. Sala mâ e madhëja është nja 60 m. gjatë. Llo-gorja duket si t' ishte e banueme dikúr, në kohë parahistorike, por nuk u gjeten veç 2 skeletra.

Nder vepra mâ të mëdhaja të krijueme prej njerit, Piramidet xanë vendin e parë. Ajo e Gi-zet-it, ndertue prej Cheope-t, ká lypë njizet vjet punë me njëqind mí puntorë, është e naltë 148 m.; ká kushtue nja 10 milion nap.

Ura mâ e madhe gjindet ndermjet Brook-lyn-it e New-York-ut: një nder punime mâ të çuditëshme krye prej ingjenjeris mekanike. Asht e gjatë gjithsejt nja 3 km.: rrin pezull, mbaj-tun nder ballna prej dy pyrgjeve të mëdhaja fort, mbi kater konopë të metaltë, sejcilli prej këtyne është i perbam me 5434 fije, të lidhun mirë shoq mbë shoq, me një peshë 12 mij to-nelatësh. Harqet e pyrgjeve, qi perbajnë të hij-mit n' urë, të naltë 35 metra, janë tre një per hekurudhë, një per kambësorë e një per ka-rroca, auto, etj. Mbi urë mund të kalojnë në

një crë 45.000 vetë e 1440 karroca, auto, etj. Ká kushtue 15 milion dollar. Taksat e kambë-soris japin 1.250.000 dollar në vjetë, në sá qi shpenzimet janë 1 milion. Kalojnë në ditë rreth 120000 kambësorësh. Projekti i kësajë urë kje bâ prej John Roebling-ut e u krye me 1883.

Mbratnesha e kumbonëve rrin mbi një mû të Kremlinit të Moskës; kje shkri mbas urdh-nit Perandoreshës Anës me 1733, e ndëj per mâ se një shekull e vorrueme në dhë. Djame-tri i grykës asht gati 7 meter; asht e naltë 6 m. S' dihet në ká krisë ndo 'i herë e ç' tarë kumbimit ká.

Kalaja mâ e madhe e botës asht Gjibilte-rra, çilësi i detit Mesdhë, tash mâ se dy she-kuj në dorë t' inglizve: asht e pápushtueshme, mbasi nder tri ana është e mprojtun prej mu-reve të nalta fort qi bijn thik në det e në ka-terten anë prej baterijesh të njëj fuqije të madhe fort.

Statua mâ e madhe asht statua e Liris, dhantí e bâme prej Francës Shteteve të Bash-kueme, ngrehë mbe një ishull të vogel para New-Yorkut, veper e skulptorit Bartholdi. Pe-sha e sajë 25 tonelata, është e naltë 46 meter e ká kushtue mâ se një milion. Kje krye 1886.

Por në New-York janë tjera sende kolo-sale: per shembull, qiellkruesat. Të gjith i njo-fin edhe pá pasë shkapereye Atlantikun neper mjes të fotografijvet, të librave sidomos të çinomatografit.

Ishulli me êmen Manhattan është në nám per qiellkruesa qi naltëohen madhshtorë në qiell të New York-ut, tue prekullë të perjashtunt.

Në New-York ká gjithsejt tridhetë këso ndertesash. Mâ i nalti nder të gjith është «Em-pire State», 380 m. m. 102 mata. Mandej vjen Chrysler Building me 277 mata e 318 m. naltësi.

iks.

Pronár: GJON UJKA

Drejtuer pergjegjës: CUK SIMONI

Shpirt Botues: «CIRKA»

Drejtimi: «CIRKA» Shkoder

= SHTYPUN NË SHTYPSHKROJEN «ORA E SHKODRËS» — SHKODËR =

Per me largue të keq

— Bab-ej, a kushton shumë një shishe mereqep a?

— Jo, moj mollë.

— E pra nana bërtet a thue se jemi fikë pse kam derdhë një shishe mereqep në hall të mirë.

— Ju, zojë, a jeni kenë atë ditë feste në kafe?

— Nuk shkoj gati kurr në kafe; teper gjind e nuk më kande.

— Keni arsye: mos me kenë gjith ajo shumë gjindësh, kushedi se s' shum nieri kishte me shkue!

Burri. - Çka pae t' interesantshme n' ekspozitë të shtazve?

Grueja. - Kurr gjatë. Po, kam pae t' and vllë me të shogën . . .

Ai: — Nuk m' a kande aspak atë pun me hi në dët me b' banjë me tanë xhevahiret në fyt e nder gishta.

Ajo: — Po pse s' t' a kande more burrë?

Ai: — Pse . . . pse mundesh me u mbyttë e me ndodhë mandej me hupë tanë xhevahiret!

Turisti: - Per me hypë në mbaje të ktyne maleve, çka duhet me b'?

Hoteljeri: - Me ndreqë llogarën me mue perpara! . . .

— Ti jë per emancipacion të plotë të grues?

— Po. Prandej nuk martohem!

Kush mâ bukur, mâ kuartë e mâ gjallë-nisht, mund të pasqyrojë kodrinat e stolisuna, malet e thepisuna me borë e valët shkumbore të detit, se filmi

L o m b e r g

ma i periekcjonuem nën çdo pikpamje?

Ndër shëtinat t' Ueja, pra, në defrime nëper male, fusha e plazhe, Lomborg të jet gjith herë shoq i pa ndamë i Juej. Vetem ky do të ia shkepin kohës rëmbyese epizodet mâ të bukurat e jetës për t' i u a paraqitun; me bukurin e gjallësin e së lashmës në kohen qi do të kalojë.

Gjinden nder të gjitha qytete të Shqypnis.

Perfaqshues i pergjithshëm per Shqypni

Doc Jafrova Shkoder

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Nji robe Mëndafshi, Leshi, Payoni e tjera, pastrohet
vetem mirë me “SUPER SAPUN POGU,
Për tualetin t’Uej përdorni përherë sapunin “VENUS,, POGU